

Αριθμός 1222

Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ
(ΝΟΜΟΙ 30(Ι) ΚΑΙ 122(Ι) ΤΟΥ 2001)

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 21

Ο Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Κρατική Χορηγία προς το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου

1. Διαδικασία:

Στις 26 Οκτωβρίου 2001 κοινοποιήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ως Αρμόδια Αρχή, στον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων, ατομική ενίσχυση, η οποία φέρει τον τίτλο «Κρατική Χορηγία προς το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου». Η κοινοποίηση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 (εφεξής καλουμένων ως ο «Νόμος») και του περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Διαδικασία Κοινοποίησης) Λιταγμάτος του 2001. Η χορήγηση της συγκεκριμένης ατομικής ενίσχυσης είχε αρχίσει κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Νόμου και πρόκειται να συνεχιστεί για διάστημα μεγαλύτερο των δύο χρόνων. Ως εκ τούτου, η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά, με βάση το άρθρο 21, υφιστάμενη ενίσχυση, η οποία κοινοποιείται στον Έφορο.

2. Περιγραφή του κοινοποιηθείσας ατομικής ενίσχυσης:

- (α) Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού·
- (β) ο στόχος της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι η προαγωγή του θεάτρου στην Κύπρο, η καλλιέργεια του θεατρικού συναισθήματος του λαού και η προαγωγή των καλλιτεχνικών σχέσεων μεταξύ του κυπριακού θεατρικού κόσμου και του θεατρικού κόσμου της Ελλάδας και των άλλων χωρών·
- (γ) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης·
- (δ) δικαιούχος της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (εφεξής καλούμενος ως «Θ.Ο.Κ.»), ο οποίος εγκαθιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τους περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμους του 1970 μέχρι 1995·
- (ε) η κοινοποιηθείσα ενίσχυση έχει ως νομική βάση τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Κεφ. 20.01.2 Παιδεία, άρθρο 04.424)·
- (στ) η επιχορήγηση παρέχεται στο Θ.Ο.Κ. σε ετήσια βάση·
- (ζ) το ύψος της επιχορήγησης εξαρτάται από τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Θ.Ο.Κ. Το ύψος της επιχορήγησης για το 2002 ανέρχεται σε £3.150.000·
- (η) τα μέσα παροχής πληροφοριών και διεξαγωγής έρευνας και ελέγχου που διαθέτει η Αρμόδια Αρχή είναι ο έλεγχος που ασκείται από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας·
- (θ) προβλέπεται επιστροφή του ποσού το οποίο δε χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Θ.Ο.Κ.

3. Αξιολόγηση της ενίσχυσης που κοινοποιήθηκε:

- (α) Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «δημόσια ενίσχυση» σημαίνει την οικονομική ενίσχυση που χορηγείται υπό οποιαδήποτε μορφή, άμεσα ή έμμεσα, από το Δημόσιο ή με πόρους του Δημοσίου και που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό διά της εννοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.
- (β) Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση κρίθηκε ότι συνιστά δημόσια ενίσχυση διότι ικανοποιεί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις του Νόμου:
 - (i) χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο, διότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση χορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, από φορέα δηλαδή του Κράτους και επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, Δημόσιο σημαίνει το Κράτος, τους Δήμους και τις Κοινότητες·
 - (ii) συνιστά οικονομική ενίσχυση, αφού η επιχορήγηση που παρέχεται στο Θ.Ο.Κ. σημαίνει οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο δε θα είχε λάβει υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής του δραστηριότητας·
 - (iii) συνιστά εννοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής, κι αυτό γιατί η επιχορήγηση παρέχεται σε συγκεκριμένη θεατρική επιχείρηση, δηλαδή το Θ.Ο.Κ·
 - (iv) τέλος, το κοινοποιηθέν πρόγραμμα νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, κι αυτό γιατί η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από δημόσιους πόρους στο Θ.Ο.Κ. αυξάνει τα εισοδήματά του και μειώνει το κόστος των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που διοργανώνει, με αποτέλεσμα να τίθεται σε ευνοϊκότερη θέση σε σχέση με τις μη ενισχυόμενες ξένες και κυπριακές θεατρικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του θεάτρου στην Κύπρο.
- (γ) Εφόσον από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε κατά πόσο αυτή ανήκει στις κατηγορίες ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου, για τις οποίες όμως απαιτείται κοινοποίηση. Όσον αφορά τις κατηγορίες ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου, δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία και τις δημόσιες ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις, που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα κατ' αποκλειστικότητα σε αλλοδαπούς και οι οποίες κτώνται το εισόδημά τους από πηγές εκτός της Δημοκρατίας, κρίθηκε ότι δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης.
- (δ) Εφόσον από τα ανωτέρω κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου,

εξετάστηκε αν ανήκει σε μία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που προνοούν τα άρθρα 4 και 5 του Νόμου.

Αρχικά εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες των ενισχύσεων του άρθρου 4 του Νόμου που ο Έφορος υποχρεούται να εγκρίνει. Επειδή η ενίσχυση παρέχεται αποκλειστικά στο Θ.Ο.Κ. με σκοπό την προαγωγή του θεάτρου στην Κύπρο, κρίθηκε ότι δεν εμπίπτει σε καμία από τις πέντε κατηγορίες που ορίζει το άρθρο 4.

Στη συνέχεια εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στην κατηγορία των ενισχύσεων για εξαγωγές που, δυνάμει του άρθρου 5Α του Νόμου, ο Έφορος δεν εγκρίνει. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, ενίσχυση για εξαγωγές σημαίνει δημόσια ενίσχυση, που συνδέεται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή τις τρέχουσες δαπάνες εξαγωγικής δραστηριότητας. Επειδή η ενίσχυση αφορά την κρατική επιχορήγηση στο Θ.Ο.Κ., κρίθηκε ότι δεν αποτελεί ενίσχυση για εξαγωγές και επομένως δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α.

Περαιτέρω εξετάστηκε σε ποια από τις κατηγορίες ενισχύσεων του άρθρου 5 του Νόμου, που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει, εμπίπτει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση. Συγκεκριμένα, εξετάστηκε εάν η κοινοποιηθείσα ενίσχυση ανήκει στην κατηγορία των ενισχύσεων του άρθρου 5(1)(γ) του Νόμου, δηλαδή τις ενισχύσεις για την προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 των περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμων του 1970 μέχρι 1995, ο Θ.Ο.Κ. αποτελεί νομικό πρόσωπο και διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 5(1) του πιο πάνω νόμου, σκοποί του Θ.Ο.Κ. είναι η προαγωγή της θεατρικής τέχνης στην Κύπρο και της καλλιέργειας του θεατρικού και καλλιτεχνικού συναισθήματος του λαού, καθώς και η προαγωγή των καλλιτεχνικών σχέσεων μεταξύ του κυπριακού θεατρικού κόσμου και του θεατρικού κόσμου της Ελλάδος και των άλλων χωρών. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 5(2) του ίδιου νόμου, το διοικητικό συμβούλιο του Θ.Ο.Κ. έχει, μεταξύ άλλων, τις εξής αρμοδιότητες:

- (i) Οργανώνει και μεριμνά για τη λειτουργία θεάτρων ή θεάτρων με σκοπό τη διδασκαλία έργων του αρχαίου και νεότερου ελληνικού και διεθνούς δραματολογίου και την παρουσίαση και προβολή κυπριακών συγγραφέων·
- (ii) οργανώνει τακτικές θεατρικές περιοδείες στις πόλεις και την ύπαιθρο της Κύπρου και τις παραιοκίες του Ελληνισμού στην αλλοδαπή·
- (iii) προάγει την εκπαίδευση και κατάρτιση ηθοποιών και τεχνικών·

(iv) οργανώνει παραστάσεις και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στα αρχαία θέατρα της νήσου και σε άλλους χώρους παγκύπριου, πανελληνίου ή διεθνούς χαρακτήρα·

(v) συμβουλεύει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού επί παντός θέματος που αφορά το θέατρο και εισηγείται νομοθετικά και διοικητικά μέτρα αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών του Θ.Ο.Κ.

Από τις διατάξεις του πιο πάνω αναφερόμενου νόμου συνάγεται ότι η αποστολή του Θ.Ο.Κ. είναι η προώθηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και του Ελληνισμού γενικότερα. Ο Θ.Ο.Κ. αποτελεί το βασικό μοχλό προβολής και διάδοσης της θεατρικής τέχνης στην Κύπρο και συμβάλλει ουσιαστικά στην καλλιέργεια του καλλιτεχνικού συναισθήματος του κυπριακού λαού και την ανύψωση του πνευματικού επιπέδου του. Οι βασικές, λοιπόν, δραστηριότητες του Θ.Ο.Κ., όπως η οργάνωση θεατρικών παραστάσεων και η χρηματοδότηση διάφορων θεατρικών σκηνών, καθώς και το νομοθετικό πλαίσιο που τον διέπει, καταδεικνύουν ότι ο Θ.Ο.Κ. επιδιώκει ένα θεμιτό σκοπό πολιτιστικού χαρακτήρα.

Ως εκ τούτου, κρίθηκε ότι οι ενισχύσεις που του παρέχονται ανήκουν κατ'εξοχήν στην κατηγορία ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει βάσει του άρθρου 5(1)(γ). Βασικές, όμως, προϋποθέσεις για να εγκριθούν από τον Έφορο ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 5 είναι οι ενισχύσεις αυτές να είναι κατάλληλες και απαραίτητες για την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 5. Στη συγκεκριμένη περίπτωση εξετάστηκε κατά πόσο η κρατική επιχορήγηση προς το Θ.Ο.Κ. βελούκεται μέσα στα όρια που τι είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την εκπλήρωση της πολιτιστικής αποστολής του Θ.Ο.Κ., έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ο στόχος του άρθρου 5(1)(γ) χωρίς να αλλοιώνονται οι όροι των συναλλαγών και του ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του Θ.Ο.Κ. για το 2001, το σύνολο των δαπανών του ανερχόταν σε £3.398.000, εκ των οποίων £430.866 αφορούσαν τα διαχειριστικά έξοδα, £1.699.063 τη λειτουργία των θεατρικών σκηνών του, £933.900 τις δαπάνες θεατρικής ανάπτυξης (επιχορηγήσεις θεάτρων, συνεισφορές σε έξοδα ανέγερσης, συντήρησης και λειτουργίας θεατρικών χώρων, αγορά εξοπλισμού, χορήγηση υποτροφιών κλπ.), ενώ £60.000 ανήκαν στο λογαριασμό μη προβλεπόμενων δαπανών και αποθεματικών. Τα έσοδα του Θ.Ο.Κ. για το 2001 υπολογίστηκαν σε £3.398.000 εκ των οποίων τα £3.130.000 προέρχονταν από την κρατική επιχορήγηση, £207.000 από παραστάσεις και περιοδείες και £41.000 από ενοίκια και άλλες εισπράξεις.

Ως εκ τούτου, η εν λόγω δημόσια ενίσχυση με τη μορφή της κρατικής επιχορήγησης καθίσταται απολύτως αναγκαία για την επίτευξη της αποστολής του Θ.Ο.Κ., εφόσον καλύπτει σχεδόν το σύνολο των δαπανών του.

Είναι, επίσης, ενίσχυση ανάλογη με το κόστος αυτής της αποστολής, εφόσον το ύψος της καλύπτει απλώς τις δαπάνες του Θ.Ο.Κ., χωρίς όμως να τις υπερβαίνει. Όπως άλλωστε αναφέρθηκε ανωτέρω, προβλέπεται επιστροφή του ποσού το οποίο δε χρησιμοποιείται για το σκοπό της κρατικής επιχορήγησης σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Θ.Ο.Κ. Συνεπώς, οι προϋποθέσεις της αναγκαιότητας και αναλογικότητας της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο, που στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί η προώθηση του πολιτισμού και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ικανοποιούνται.

Ως προς το στοιχείο της αλλοίωσης ή μη των όρων των συναλλαγών και του ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στον τομέα του θεάτρου επικρατεί μία ιδιαίτερη κατάσταση από πλευράς ανταγωνισμού. Κι αυτό γιατί η διερεύγεια θεατρικών παραστάσεων δεν αποτελεί μία απλή οικονομική δραστηριότητα παροχής αγαθών ή υπηρεσιών, αλλά μία πολιτιστική δραστηριότητα, η ανταγωνιστικότητα της οποίας σε διεθνές επίπεδο συναρτάται σε μεγάλο βαθμό με τη γλώσσα που χρησιμοποιείται. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις θεατρικές παραστάσεις στην ελληνική γλώσσα, όπως είναι όλες οι παραστάσεις του Θ.Ο.Κ., ο επηρεασμός είναι ανεπαίσθητος, καθότι η ελληνική γλώσσα χρησιμοποιείται κυρίως στην Κύπρο και την Ελλάδα και σε μεμονωμένες παροικίες του εξωτερικού. Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες του Θ.Ο.Κ. έχουν τοπικό χαρακτήρα διότι οι παραστάσεις του ανεβάζονται κατά κανόνα στην Κύπρο.

Επίσης, η θεατρική παράσταση δεν αποτελεί, λόγω της ιδιάζουσας φύσης της, εμπορεύσιμο προϊόν με την έννοια που χρησιμοποιείται για άλλου είδους οικονομικά προϊόντα. Ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι, όπως προκύπτει από τις δραστηριότητες του Θ.Ο.Κ. που αναφέρθηκαν πιο πάνω, ένα σημαντικό μέρος της κρατικής χορηγίας που λαμβάνει ο Οργανισμός (£707.000 για το 2001) διοχετεύεται για τη χρηματοδότηση ελεύθερων και ερασιτεχνικών θεάτρων στα πλαίσια της προαγωγής της θεατρικής ανάπτυξης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει αλλοίωση των όρων των συναλλαγών και του ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Ενόψει των πιο πάνω, κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση ανήκει στις κατηγορίες των ενισχύσεων του άρθρου 5(1)(γ) που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει και η οποία εγκρίνεται.

4. Απόφαση:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

- A. Η κοινοποιηθείσα ατομική ενίσχυση με τίτλο «Κρατική Χορηγία προς το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου» συνιστά δημόσια ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου. Η ενίσχυση δεν αντίκειται προς τις διατάξεις του Νόμου. Ως εκ τούτου, εκδίδεται θετική απόφαση.
- B. Η παρούσα Απόφαση απευθύνεται στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

ΧΡ. ΑΝΔΡΕΟΥ,
Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων.

Λευκωσία, 15 Φεβρουαρίου 2002.

Ε.Δ.Ε.: 25.06.002. 51 (141.1.1.27.1.2.12)